КОНСПЕКТ ЗА КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ
за конкурс за редовни докторанти в
докторска програма *Медицина, психология и вяра*
професионално направление *2.4 Религия и теология*

1. Създаване и свойства на Църквата. Тайнства на Църквата.
2. Догмата за Света Троица. Триадологични ереси.
3. Христологичният догмат. Последици от ипостасното единство на двете природи у Иисус Христос.
4. Спасението на човека според св. Йоан Златоуст.
5. Иконоборство и иконопочитание.
6. Древни източни църкви. Кратка история и учение. Критичен анализ.
7. Масоретите и техните текстови реформи.
8. Литературните жанрове в старозаветните библейски текстове.
9. Евристика – семантика, семиотика и библейски структурализъм.
10. Общи сведения за светите евангелия: автори, време на написване, богословска специфика на всяко от евангелията. Синоптическият въпрос.
11. Учението за Църквата в Посланията на св. ап. Павел.
12. Богослужение – история и в Християнството; характер на християнското богослужение – богослужебни времена – седмичен и годишен празничен цикъл: Подвижни празници – предпасхални и следпасхални; Господски, Богородични, светийски празници.
13. Извори на Литургиката: Старозаветни библейски книги; Новозаветни библейски книги; Апокрифна книжнина; Творения на апостолските мъже; Творения на църковните писатели от II и III в.; Творения на източните църковни писатели; Църковна поезия и химнография; Решения за богослужението на Църквата на Вселенските и Поместните събори.
14. Православният храм – историческо развитие, функция, богословско значение, иконографски схеми.
15. Пластове в човешкото битие (духовна и физическа същност у човека)
16. Богословско-антропологичното понятие Божи образ
17. Добродетели вяра, надежда и любов в контекста на християнската аретология
18. Вяра и разум (апология на тяхната непротиворечивост).
19. Онтологичен аргумент за съществуването на Бога.
20. Доказателства за физическата смърт на Иисус Христос.
21. Отците на Църквата за пастирското служение. Образът на пастира в Трактата „За свещенството” на св. Йоан Златоуст; „Защитно слово поради бягството в Понт” на св. Григорий Богослов; „Пастирско правило” на св. Григорий Двоеслов.
22. Енорийско душепастирство/дякония. Необходимост и основания за пастирската дейност. Извори в Свещеното Писание; св. отци и учители на Църквата; църковната

история; съвременно състояние в поместните православни църкви; Българската православна църква.

23. Пастирска душегрижие, душеръководене и душелечение на нуждаещите се.
24. Проповед. Видове. Форма и структура на проповедта. Обекти и субекти на проповедта.
25. Място на религиозното образование в общообразователните училища и прицърковните школи – прилики и разлики.
26. Църковното пеене и певчески жанрове.

Б И Б Л И О Г Р А Ф И Я

Авксентий, архим. *Литургика. В. Търново, 2005.*

Еортология - история на православните празници и пости (Пловдив, 2012 г., 464 с.); Земетресението (богословски и богослужебни аспекти) (Пловдив, 2013 г., 198 с.); Богослужебното наследство на християнския Изток (Пловдив, 2013 г., 184 с.); Евхаристийната епиклеза в източните анафори (литургико–исторически анализ) (В. Търново, 2016 г., 210 с.),

“Предепиклеза, епиклеза, следепиклеза” (Сборник “Мисъл, слово, текст”, Пловдив, 2016 г.), “Обект и субект на евхаристийната епиклеза” (Сборник "X Международний форум “Задонские Свято-Тихоновские чтения”, Липецк, 2016 г.).

Александров, А. *Проповед, Проповедник, Слушатели. С., 2018.*

Алипий архим. *Православно догматическо богословие. Атон, 2003*

Афанасьев, протопр. *Н. Служение мирян в Церкви. М., 1995, или интернет ресурс: https://azbyka.ru/otechnik/Nikolaj_Afanasev/sluzhenie-mirjan-v-tserkvi/*

Церковные соборы и их происхождение. М., 2003.

Болотов, В. В. *Лекции по истории древней Церкви. М., 1994.*

Глубоковски, Н. Н. *Благовестие апостола Павла по его происхождению и содержанию. - В: ГБФ, Т. 11, 1933-34.*

Димитров, И. Ж. *Метафори на св. ап. Павел за Църквата. - В: Новият Завет е скрит в Стария, Старият Завет се разкрива чрез Новия. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2023.*

Динев, П. *Ръководство по съвременна византийска невмена нотация. С., 1964.*

Дюлгеров, Цоневски. *Православно догматическо богословие, С. 2021.*

Загарова Маргарита *„ Грях и болест" В сборник „ Духовното и физическо здраве на човека" под печат;*

„Подвижните жертвеници и материалите от които са изработени", Пловдив 2010.

Каравидопулос, И. *Введение в Новм Завет. Москва: ПСТГУ, 2009.*

Киров, Д. *Измеренията на човека. С., 2005; 2008*

Киров, Д. *Трите аспекта на етиката. 1. Антропо¬логия. УИ "Св. Климент Охридски", С., 2001*

Киров, Д. *Въведение в християнската антропология. За богообразността на човека. УИ "Св. Климент Охридски", С., 1996*

Ковачева, Ева. *„И видях ново небе и нова земя…" (Откр. 21:1). Есхатологията като преобразяване на творението. – В: „Предизвикателствата на миналото, трансформирани в бъдещето". Сборник, Русе, 2023;*

Значението на призива на св. ап. Петър за «познаването» на Иисус Христос от вярващите в неговото Второ съборно Послание. – В: Сборник, Изд. ФГБОУ ВО, Липецк, 2023;

Основни Христологични имена и титли. - В: Господ Иисус Христос и Църквата. Богословски изследвания, Пловдив: „ИМН", 2014, с. 38-54.

Формите на предаване на Божественото учение от Иисус Христос според Евангелията. - В: Мисъл, слово, текст. Т. 2. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски", 2016

„Колелото на живота" в Българската църковна живопис като символ за етапите на духовно преобразяване на човека до постигане на единение на душата с Бога (Библейски анализ) – В: Многоликата Наука. Сборник, София, 2023

Коев. Тотю*, Догматическите формулировки на седемте вселенски събора. София, 2011. Икона и идол. ДК 12, 1959, 8-12*

Лебедев, А. П. *Духовенство древней Вселенской Церкви. СПб., Алетейя, 1997.*

Легкоступ, М. *Методически аспекти на обучението по Религия. Велико Търново, 2013 г. Линк към електронен вариант: https://anyflip.com/zvcr/yhdw*

Любенова, Адриана, *Слово и образ (видимото и невидимото в православната иконография), Пловдив, 2013;*

Мозаичното изкуство в късноантичния Филипопол IV-VI в., FastPrintBooks, 2021

Християнството и особености на религиозния живот във Филипопол през IV- VI век – В: „Приноси към християнското културно-историческо наследство", Пловдив, Том 2, 2013

Литургията и символиката на изображенията в раннохристиянските мозайки от Филипопол IV-VI век. В сборник докади: Мултикултурният човек, ИК Гутемберг 2016

Милаш, Далматински еп. Никодим. *Православно църковно право. С., 1904.*

Учебник по апологетика. С., 1943

Митев, Д. *Инославни изповедания. Варна, 2003.*

Николова, Ивелина. *Въведение в християнската апологетика, София, 2013;*

Вяра (интерперсонално диалогично отношение между Бога и човека), Пловдив, 2012;

Кризата: проверка за моралната устойчивост. В. Търново, 2010;

Богословският проблем за свободата на волята (В посланието на св. патриарх Евтимий Търновски до преп. Никодим Тисмански) (съмчестно с Хубанчев, А.). В: Сп. Философия, 2010, бр. 4;

Смисълът на страданията и провиденциалност на надеждата в книга Иов. В: Сб. Библеистика и диалог. Т. 5. С., 2013.

Вяра. В: Сб. Вяра и знание. Юбилеен сборник в чест на 60-годишнината на проф. А. Кръстев и 20-годишнината от създаването на специалност „Теология" в Шуменския университет. Шумен, 2013

Вяра (Интерперсонално диалогично отношение между Бога и човека). Университетско издателство „Паисий Хилендарски", Пловдив, 2012

Въведение в християнската апологетика (учебно помагало). С., 2013

Образи на науката Християнска апологетика и съвременни предизвикателства пред апология на християнството. В: Сб. Трудове на катедра

***Нушев, К.** Християнските добродетели вяра, надежда и любов в учението на св. Йоан Златоуст. С., 2008*

***Панчовски, Ив**. Християнската любов. (Етическа генеалогия и аксиология). ГДА 1966/67, т. 17 (43)*

Християнска добродетел. В: Духовна култура, 1997, № 5, с. 1-8

Християнската надежда. С., 1994

Естествена наука и религия. С., 1941

Личността на Иисуса Христа. С., 1990

***Пенков, Димо.** Възкресение Христово – победата над живота и смъртта. УИ „Св. Климент Охридски", 2017*

Вяра и знание. – В: Религиозна идентичност и светоглед (Човекът в европейската цивилизация на XXI век), С., 2019, с. 349-359

***Поптодоров, протопр. Р.** Мястото и ролята на миряните в устройството и управлението на Църквата през първите три века. В. Търново, 1995.*

Съборното начало в живота, устройството и управлението на Църквата през първите три века. С., 1995.

***Поптодоров, Т.** Омилетика: История на проповедта. Т. 2. С., 2000.*

***Радович, митр. Амфилохий.** Въведение в православната философия на възпитанието. Варна, 2018.*

***Райнов, Николай.** История на изкуството, Skyprint, 2024*

***Св. Григорий Богослов.** Слово трето. За бягството му в Понт, за важността на свещенството, какъв трябва да бъде епископът. // Творения на Светителя Григорий Богослов. т. 1, ч. 1. Св. Гора, Атон, 2009.*

***Св. Йоан Златоуст.** Шест слова за свещенството. София, 2005.*

***Св. Йоан Дамаскин.** Точно изложение на православната вяра. Атон 2008*

***Спирова, П., Зл. Каравълчева.** Стратегически насоки за развитите на религиозното образование в България. С., 2018.*

Трайчев, Е. *Синоптическият проблем в края на XX век // ДК, № 1, 2001.*

Успенски, Л. *Богословие на иконата. С., 2001.*

Флоровски, прот. Г. *Съборността на Църквата. – В: Библия, Църква, Предание (Православно гледище). С., 2003;*

Соборность Церкви. Богочеловеческое единство и Церковь. – In: http://www.odinblago.ru/ekkleziologiya/frol1/

Христов, Христо проф. Стоянов, *Из историята на Българската православна църква, в: Кернс, Ъ. Християнството през вековете. София, 1998.*

Чиликов, свещ. доц. д-р Стоян, *Православната вяра и живот, София, 2012;*

Учението на Божията майка в богословието на св. Григорий Палама, 2003;

Спасението на човека според св. Йоан Златоуст, 2006;

Въведение в богословието на отците, 2007.

Чифлянов, протопр. Бл. *Литургика, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София 1996.*

Янев, И. *Грижа за страдащата душа (Пастирски грижи за хората с психични заболявания и душевни разстройства). София, 2018.*

Пастирски грижи за младите хора в риск. София, 2021.

Приет с Решение на КС П-135 от 15.10.2024
Утвърден с Решение на ФС на ФИФ П-196 от 28.10.2024

Декан на *Философско-историческия факултет: ……..*
Доц. д-р Стойка Пенкова